

”För dyrt” garantera boendes hälsa

Familjen Nordgrens båda barn har drabbats av astma av de giftiga gaser som sprids från golvet i deras lägenhet i Årsta, Stockholm. Miljöförvaltningen anser att det är en olägenhet för människors hälsa, men de kräver ändå inte att fastighetsägaren ska sanera lägenheten.

Familjen Nordgren flyttar in i lägenheten på Orrfjärdsgränd i Årsta i december 2008 och inomhusluften upplevs direkt som dålig. Pia Nordgren, dottern född 1997 och sonen född 1999, får alla hälsobesvär, som är vanliga vid så kallade ”Sjuka Hus”, men de kopplar inte ihop besvären med bostaden. I juni 2010 byts våtrumsmatta i badrum efter konstaterad fuktskada.

Under 2011 vistas familjen på annan ort under 1 1/2 månad, hälsobesvären avtar, men

vid återflytt blossar problemen upp igen. Först då kopplas hälsoproblemen ihop med inomhusmiljön i lägenheten och familjen anmäler detta till fastighetsägaren Stockholms Kooperativa Bostadsförening (SKB) i november 2011.

Sjukt hus

SKB anlitar AK-konsult för att utreda orsakerna. Konsulten konstaterar omfattande kemiska skador från golvkonstruktionen i hela lägenheten, med förekomst av de giftiga gaserna n-butanol och 2-etylhexanol.

SKB väljer att riva ut golv-mattorna och lägga in nya linoleummattor med den så kallade ”luftningsmetoden”. Familjen flyttar tillbaka till lägenheten i augusti 2012, men hälsobesvären förvärras successivt med klåda, slem och stickningar i halsen och ständiga förkylningssymptom. Luften i lägenheten känns torr,

vilket också är en indikation på ett sjukt hus.

Att använda sig av luftningsmetoden vid giftiga kemikalier i golvet är som att försöka släcka en brand med bensin. Metoden dömdes ut av Statens Provvningsanstalt och Miljöförvaltningen redan på 1990-talet.

Sonen har sedan inflyttning i lägenheten utvecklat astma och medicinerar sedan 2012. Dottern har utretts på Astma och Allergimottagningen på S:t Görans sjukhus och medicinerar sedan 2013.

Kostsam installation

AK-Konsult rekommenderar nu en sanering med så kallade ”ventilerade golv”. Denna typ av saneringsmetod rekommenderade även Miljöförvaltningen vid sjuka hus redan på 1990-talet, då forskningsresultat visade att luftningsmetoden inte fungerade.

SKB meddelar att man inte avser att följa AK-konsult åt-

gärdsförslag och Pia Nordgren gör därför en anmälan till Miljöförvaltningen i Stockholms Stad under hösten 2013, efter att ha talat med förvaltningens expert på sjuka hus, Per-Eric Hjelmner.

Men när Miljöförvaltningens beslut kommer den 4 april i år avslås hyresgästens begäran med motiveringen:

”Nämnden vet av erfarenhet att installation av ventilerat golv inte är en garanti för att de boendes hälsobesvär upphör. Det är dessutom en förhållandevis kostsam installation” och nämnden bedömer vidare: ”att det inte är rimligt att ställa krav på ytterligare åtgärder.”

Livslånga besvär

Att Miljöförvaltningen inte kan garantera att de boendes hälsobesvär upphör är förklarligt. Har man fått astma och allergiska besvär så kan de vara ett livslångt besvär, men med en godkänd sanering av lägenheten kan man förvissa sig om att hälsobesvären inte blir värre med åren.

Att en sanering av en kemikalieskadad lägenhet ses som en kostsam installation är inte heller ett hållbart argument. I detta fall har Miljöförvaltningen inte beaktat kostnaden och lidandet för familjen i fråga. Enligt

Centrum för allergiforskning (Cfa) är samhällets kostnader för astma och allergier enbart för denna familj betydligt kostsammare än en sanering av deras lägenhet. Dessutom bör beaktas att barnen får ett livslångt besvär och lidande med en omkostnad för dyrbara mediciner.

Enligt miljöbalken ska den tillämpas så att: ”människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan”.

Om det ändå skulle finnas ett us av tvivel hänvisas till försiktighetsprincipen i Miljöbalken som innebär att ”redan risken för skador och olägenheter medför en skyldighet att vidta åtgärder som behövs för att negativa effekter på hälsa och miljö ska förebyggas, hindras eller motverkas. Avsaknaden av vetenskaplig bevisning får inte användas som en ursäkt för att skjuta upp akuta åtgärder.”

Miljöförvaltningens beslut är oroväckande för dem som drabbas av astma och allergier i sitt boende, i förskolor eller i skolmiljön, då det får ses som en partsinlaga som gynnar enbart fastighetsägaren.

Leif Kävestad

Läs mer på: www.sjukahus.se

Veckans citat

” Ingen klarar sig i en föränderlig värld utan att ha andra att lita på.

Bodil Jönsson (född 1942)